

MATÚŠ DULA, POLITIK, PRÁVNÍK A NÁRODNÝ ČINITEĽ

Martin, 21. – 22. jún 2018

Nadežda JURČIŠINOVÁ

Medzi tradičné podujatia organizované Ústavom politických vied (ÚPV) SAV v Bratislave patria Dni Milana Hodžu. Spoluorganizátormi tohoročného XIV. ročníka bolo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Centrum kresťanského vzdelávania v Martine, Katedra politológie Filozofickej fakulty (FF) UPJŠ Košice a Katedra politológie a euroázijských štúdií FF Univerzity Konštantína Filozofa (UKF) Nitra. Súčasťou Dni Milana Hodžu bola vedecká konferencia pod názvom Matúš Dula – politik, právnik a národný činiteľ, ktorá sa uskutočnila 21. – 22. júna 2018 v Zborovej sieni Evanjelickej cirkvi a. v. v Martine. Podujatie sa uskutočnilo pod záštitou predsedu vlády SR Petra Pelegriniho a ministerky školstva, vedy, výskumu a športu SR Marty Lubyovej.

V priebehu dvoch dní odznelo v rámci vedeckej konferencie 16 referátov, v ktorých slovenskí a českí politológovia a historici zhodnotili mnohostrannú činnosť martinského činiteľa, jednej z najvýznamnejších osobností slovenského národného života, politika, advokáta a národného pracovníka M. Dulu. S úvodným referátom pod názvom Matúš Dula v slovenskej politike vystúpil riaditeľ ÚPV SAV v Bratislave *PhDr. Miroslav Pekník, CSc.* Priblížil život a činnosť posledného predvojnového predsedu Slovenskej národnej strany a predsedu Slovenskej národnej rady strany M. Dulu, upozornil na významné medzníky v jeho živote, popísal ho ako politika, advokáta a národného pracovníka. Obsahovo na jeho vystúpenie nadviazal *doc. PhDr. Ivan Mrva, CSc.*, keď popísal pôsobenie M. Dulu v kontexte uhorskej politiky po rakúsko-uhorskom vyrovnaní. S činnosťou slovenských advokátov v národnom hnutí na konci 19. storočia s akcentom na osobnosti, akými boli bratia Mudroňovci, Miloš Štefanovič, Štefan Fajnor a M. Dula oboznámil účastníkov konferencie *doc. JUDr. Jozef Vozár, PhD.*, z Ústavu štátu a práva SAV, Bratislava. O podiele M. Dulu na výstavbe a otvorení Národného domu v Turčianskom Sv. Martine hovoril *doc. PaedDr. Miloš Kovačka, CSc.* Turčiansky Sv. Martin v čase pôsobenia M. Dulu priblížili *Mgr. Branislav Zacharides* a *Ing. Igor Dobrovolný z Vrútok*. Osobnosť M. Dulu ako advokáta ozrejmila *Mgr. Viktória Hellenbart* z advokátskej kancelárie Lučenec. M. Dula, aj keď nepatril k zvlášť aktívnym prívržencom česko-slovenskej vzájomnosti a spolupráce, akcentoval jej význam a podporoval ju v rámci svojich politických aktivít ako spočiatku podpredseda Slovenskej národnej strany a neskôr jej predseda. O tejto stránke Dulovej činnosti hovorila *doc. PhDr. Nadežda Jurčišinová, PhD.*, z Inštitútu histórie FF PU v Prešove v referáte pod názvom Matúš Dula a Československá jednota, v ktorom predstavila prejavy Dulovej spolupráce s národno-obranným a slovakofilským spolkom Československá jednota v Prahe. V prednáške pod názvom Pôsobenie Matúša Dulu počas prvej svetovej vojny – len pasivita? *PhDr. Ferdinand Vrábek* z ÚPV SAV priblížil postoje, názory a aktivity M. Dulu v zložitom vojnovom období. *Mgr. Tomáš Adamčík, PhD.*, zase opísal činnosť M. Dulu na Tur-

ci v Slovenskej národnej rade v období prevratu. Koncepciám slovenskej politiky a M. Dulovi po vzniku Česko-Slovenska sa venoval vo svojom vystúpení *PhDr. Peter Zelenák, CSc.*, z FF Univerzity Komenského (UK) v Bratislave. *Doc. PhDr. Vladimír Goněc, DrSc.*, z ÚPV objasnil poľské, moravské a české paralely prístupu voči M. Dulovi. Stranícky politický systém a osobnosť M. Dulu v počiatkoch existencie Česko-Slovenska priblížil vo svojej prednáške *prof. PhDr. Svetozár Krno, CSc.*, z FF UKF. Na tému Dôvera a pamäť: Problém s identitou sa prezentoval *prof. PhDr. Jozef Lysý, CSc.*, z Pedagogickej fakulty UK v Bratislave. Významnou kultúrnou ustanovizňou, ktorú si Slováci v Rakúsko-Uhorsku vydobyli a bola založená začiatkom augusta 1863 ako Matica slovenská, no pôsobila len do roku 1875, keď bola jej činnosť zastavená a zakázaná. Po vzniku Československa bola činnosť Matice slovenskej v roku 1919 obnovená. O tomto akte – oživotvorení Matice slovenskej a zástoji M. Dulu v tom – referoval *Jozef Schwarz* z Miestneho odboru Matice slovenskej Bratislava – Petržalka. S prednáškou *Obraz osobnosti M. Dulu* v diskurze po jeho smrti vystúpil *Mgr. Lukáš Krajčír* z FF UK v Bratislave. Osobnosť M. Dulu v zrkadle archívnych písomných a fotodokumentačných prameňov Literárneho archívu Slovenskej národnej knižnice v Martine priblížil *PhDr. Jozef Beňovský, CSc.*, z Martina.

Referujúci poukazovali na rôznorodé pôsobenie Matúša Dulu pred prvou svetovou vojnou, ale najmä po nej. Predstavili ho ako politika, advokáta a národného činiteľa. Z odprezentovaných referátov plánujú vydať organizátori zborník, ktorý poskytne čitateľovi ucelený pohľad na pôsobenie tejto významnej osobnosti v slovenských dejinách.